

УДК 621.3.01:519.876.5

Тиховод С.М.¹

¹ д-р техн. наук, доц. НУ "Запорізька політехніка"

**ВИЗНАЧЕННЯ НАПРУЖЕНОСТІ МАГНІТНОГО ПОЛЯ, ЩО
СТВОРЮЄТЬСЯ СТРУМОМ МАСИВНОГО ПРОВІДНИКА**

Маємо прямокутну металеву шину, яка розташована паралельно осі Z (див. рис. 1). Уздовж осі Z (на нас) протікає електричний струм щільністю J . Прямокутні шини спрямовані паралельно з осями координат X та Y .

Це позначення систем, в яких для підключення нульових функціональних і захисних провідників використовується загальна нейтраль глухозаземленого генератора або понижуючого трансформатора.

Розглянемо елементарну ділянку провідника розміром площі $dx dy$ з координатами x, y . По цій ділянці протікає струм силою

$$dI = J dx dy$$

Цей струм створює між точками А і В магнітну напругу, яка пропорційна куту між радіус-векторами, що сполучають елементарну ділянку провідника з точками А і В, тобто

$$dF_m(x, y) = J dx dy \frac{(\alpha_1 - \alpha_2)}{2\pi} = J dx dy \frac{\alpha}{2\pi}$$

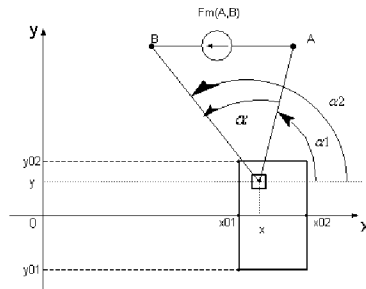

Рисунок 1 - Прямокутна металева шина. α - кут між точками А і В; (x_{01}, x_{02}) , (y_{01}, y_{02}) - координати границь поверхні шини

Кут α_1 є функцією координат x_A, y_A і x, y . Кут α_2 є функцією координат x_B, y_B і x, y . У системі Matlab кут між віссю абсцис і радіус-вектором, проведеним до деякої точки обчислюється за допомогою функції angle. Отже МРС між точками А і В, яка створена струмом елементарної ділянки розміром площі $dx dy$ з координатами x, y , рівна:

$$dF_m(x, y) = \frac{J}{2\pi} dx dy [\text{angle}((x_B - x) + j(y_B - x)) - \text{angle}((x_A - x) + j(y_A - x))]$$

Тоді МРС, що створена струмами всіх елементарних ділянок масивного провідника може бути визначена як:

$$F_m = \frac{J}{2\pi} \int_{x_{01}}^{x_{02}} \int_{y_{01}}^{y_{02}} dF_m(x, y) = \frac{J}{2\pi} \int_{x_{01}}^{x_{02}} \int_{y_{01}}^{y_{02}} [\text{angle}((x_B - x) + j(y_B - x)) - \text{angle}((x_A - x) + j(y_A - x))] dx dy$$

Таким чином, знаючи розташування обмотки, можна обчислити МРС між будь-якими двома точками, розташованими біля провідника.

Напруженість магнітного поля між точками А і В дорівнює:

$$H = \frac{F_m}{\ell_{AB}},$$

де ℓ_{AB} – відстань між точками А та В.

На основі цього складена комп'ютерна програма.

Приклад розрахунку. Вихідні дані:

I=100; % сила струму, А

x01=-0.2; % координати прямокутного провідника, м

y01=-0.1; x02=0.2; y02=0.1;

xa=0.2; xb=0.25; ya=0.1; yb=0.15; % координати точок зору

Результати розрахунку: $F_m = 1.4061$ А, $H = 19.8859$ А/м.